

Vest-Finnmark Rådet

Fjellveien 6

Postboks 43

9593 BREIVIKBOTN

+47 908 52916

bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no

Nærings- og fiskeridepartementet
v/fiskeri- og sjømatminister Geir-Inge Sivertsen
Innsendt via regjeringen.no

Breivikbotn, 13. februar 2020

Høringsuttalelse – Forslag til endring i regler om turistfiske

6. januar 2020 arrangerte Vest-Finnmark Rådet, i samarbeid med Øst-Finnmark Regionråd, Tromsø-området regionråd, Salten Regionråd og Nordland fylkeskommune, et seminar om hvordan fremtidens fisketurisme bør reguleres og utøves. Seminaret fant sted på Oslo Plaza, og ble arrangert på bakgrunn av det kunnskapsgrunnlaget som er kommet på plass og de funn som er avdekket gjennom prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark (januar 2018-januar 2020).

Totalt 66 deltakere var med på arrangementet. De kom fra ulike kommuner, fylkeskommuner, bedrifter, næringslivsorganisasjoner, kompetansemiljøer, Nærings- og fiskeridepartementet, Næringskomiteen og «Nord-Norgebenken» på stortinget. Fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) deltok daværende fiskeri- og sjømatminister Harald T. Nesvik, hans politiske rådgiver Britt Dalbotten og senior rådgiver Allesandro Astroza (som er den i embedsverket i NFD som har ansvaret for høringsprosessen tilknyttet forslag til endring i regler om turistfiske).

Nærings- og fiskeridepartementet offentliggjorde samme dag et høringsdokument med forslag til nye reguleringer i turistfisket, med høringsfrist 17. februar 2020. Statsråden benyttet vårt seminar om «Fremtidens fisketurisme» til å foreta den første muntlige presentasjonen av innholdet i Nærings- og fiskeridepartementet forslag.

Prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark», samt presentasjoner og drøftinger på seminaret «Fremtidens fisketurisme» i Oslo 6. januar 2020, danner grunnlaget for vår høringsuttalelse.

Vest-Finnmark Rådet har i sak 9/20 fattet følgende høringsuttalelse:

«Vest-Finnmark Rådet vil først få takke Nærings- og fiskeridepartementet for at man har vist interesse for det målrettede arbeidet som har funnet sted i prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark», der vi sammen med medlemskommuner, havfiskebedrifter, NHO Reiseliv og andre organisasjoner tilknyttet fisketurisme, Innovasjon Norge Arktis, ulike FoU-miljøer, direktorater og offentlige etater m.fl. har fått på plass et godt kunnskapsgrunnlag om havfisketurisme som næring.

Prosjektet har også avdekket en rekke lover og forskrifter, elementer og sammenhenger som bør endres eller justeres i gjeldende regelverk og forvaltningsregime. Dette for å støtte opp om de seriøse aktørene som driver bærekraftig og skaper ringvirkninger lokalt, samtidig som man får på plass systemer og lovhjemler som bidrar til å luke ut de useriøse aktørene og de ressurskriminelle (som reelt sett ikke har noe med næringen å gjøre).

Nærings- og fiskeridepartementets høringsforslag omhandler følgende:

1. **Det foreslås å endre utførselskvoten til at man kun har adgang til å ta med seg fisk ut av landet dersom man har fisket hos og oppholdt seg på en registrert turistfiskevirksomhet.** Departementet ber også om tilbakemelding på om utførselskvoten bør endres fra en periode på 7 kalenderdager (gjeldende regelverk), til å kun gjelde én gang årlig.
2. **Det foreslås at utførselskvoten endres fra å tillate utførsel av fiskefilet til å kun tillate å ta med 20 kg hel fisk (sløyd og hodekappet).** Departementet mener at dette vil kunne bidra til å forhindre ressursløsing ved at det ikke blir kastet så mye i forbindelse med filetering. Samtidig vil det bidra til å sette reiselivsopplevelsen i sentrum, fremfor å legge til rette for et mengdefiske.
3. **Tydeliggjøring av informasjonsplikten hos turistfiskevirksomheter til å informere om regelverket, herunder kravet til fangstrapportering.** Man ber også om tilbakemelding på om antall arter det bør rapporteres på bør utvides, og om fangstrapportering skal skje fortløpende (i dag er det krav til rapportering 1 gang pr måned).

I tillegg ber departementet om innspill og tilbakemeldinger på;

4. Om det finnes måter for forvaltningen **å kunne tilrettelegge for ytterligere bruk av restråstoff fra turistfiskebedrifter.**
5. Hvorvidt det er ønskelig at det etableres **en fremtidig tillatelsesordning for turistfiskevirksomheter**, og hvorvidt det bør gjøres en lovendring for å kunne stille vilkår om en slik tillatelse.

Først vil Vest-Finnmark Rådet påpeke at Nærings- og fiskeridepartementets forslag til regelendringer i turistfisket ikke vil bidra til å løse de to største hovedutfordringene;

- Få kontroll og dokumentasjon på det marine ressursuttaket.
- Få økt sikkerheten på sjøen i tilknytning til utøvelse av fisketurisme, både med tanke på sikkerhet for fisketuristene og økt sikkerhet med tanke på samhandlingen med andre aktører som opererer på havet.

Dersom man skal kunne få på plass en helhetlig og god forvaltning av havfisketurisme som næring, må man jobbe seg gjennom hele verdikjeden (som er styrt på tvers av flere departementer). Mange av forslagene til tiltak som er fremmet av ulike interessegrupper innen de tradisjonelle fiskeriene i løpet av det siste året, synliggjør at man ikke har tatt inn over seg det faktum at det er snakk om to helt forskjellige verdikjeder.

Havfisketurisme er en del av reiselivsnæringen, og kan i liten grad sammenlignes og reguleres likt med tradisjonelt fiske - selv om man i utgangspunktet høster av samme ressurs. Bakgrunnen for dette er at reiselivsnæringen er ulik andre sektorer på to vesentlige områder:

- Kunden må i utgangspunktet flyttes til det stedet der forbruket skal finne sted. Dette i motsetning til de fleste andre næringer, fiskerinæringen inkludert, hvor det er produktet som reiser.
- Kunden kjøper ikke et spesifikt produkt, men en sammensatt opplevelse som inneholder flere og svært ulike komponenter. Ofte består også disse av momenter som ikke leveres av selve virksomheten som selger produktet.

Begrepet “verdikjede” er derfor vanskelig å bruke om reiselivet siden denne tilnærmingen i utgangspunktet har et produktfokusert perspektiv. Dette forutsetter igjen at man har et produkt, og at selger har kontroll over produksjon, pakking, distribusjon, prissetting og plassering. I reiselivet er det faktisk kunden som i stor grad har kontrollen, både før, under og etter reisen.

For å illustrere dette, har vi likevel gjort et forsøk på en enkel verdikjedesammenligning mellom de to næringene, som har det til felles at de begge nyttiggjør seg marine ressurser:

Den tradisjonelle fiskerinæringen:

Havfisketurisme:

Med utgangspunkt i ovennevnte har Vest-Finnmark Rådet følgende tilbakemelding på de ulike høringspunktene i Nærings- og fiskeridepartementets forslag til regelendringer i turistfisket:

1. Vest-Finnmark Rådet støtter forslaget om å endre utførselskvoten til kun gi adgang til å ta med seg fisk ut av landet dersom man har fisket hos og oppholdt seg på en registrert turistfiskevirksomhet. Med utgangspunkt i at næringen har en meget høy gjenkjøpsgrad (det vil si at kunden kommer tilbake, i fisketurismen gjerne tilknyttet ulike fiskesesonger), anbefaler vi at perioden for **utførselskvoten begrenses fra en periode på 7 kalenderdager (gjeldende regelverk) til å gjelde kun tre ganger årlig.**
2. Vest-Finnmark Rådet støtter ikke forslaget om at utførselskvoten endres fra å tillate utførsel av fiskefilet til å kun tillate å ta med 20 kg hel fisk (sløyd og hodekappet). Dette begrunner vi med at det ikke kan kalles bærekraftig å frakte skinn og bein over lange avstander. I tillegg vil sannsynligheten for at fisken som helhet kan gå til spille øke som følge av at de fleste bakteriene finner vi på skinnen og i buken (der innvollene har vært).

Vi risikerer dermed at hele fisken blir ødelagt ved frakt på is i isoporesker, ofte i en bil som vil hefte mange timer fra fiskedestinasjonen og til turistens hjemland.

Det er også et faktum at de fleste konsumenter utenfor Norge (og til en viss grad Norden), ikke har koking av fisk som en av sine tradisjonelle tilberedelsesmetoder. Man vil dermed oppnå samme svinn ved filetering (før steking og fritering) ved ankomst hjemlandet, som den man har ved filetering i Norge. **Den største forskjellen fra i dag vil være at restavfallet blir «ute av syne og ute av sinn» i turistens hjemland, samtidig som vi mister muligheten til kunne nyttiggjøre oss restavfallet i en norsk produksjon av biprodukter, fôringredienser mv.**

Havfisketuristnæringen kan godt utfordres til å ha som et langsiktig mål at gjestene skal vris mest mulig over til å sette reiselivsopplevelsen i sentrum, fremfor å legge til rette for et fiske der man får ta med seg fisk tilbake til hjemlandet. Men dette vil ta tid, da det vil kreve å jobbe mot andre kundegrupper og andre markeder.

3. Vest-Finnmark Rådet **støtter** forslaget om en enda tydeligere informasjonsplikt for turistfiskevirksomheter til å informere om regelverket, herunder kravet til fangstrapportering. Vi er også av den formening at rapportering bør skje fortløpende digitalt, da det finnes systemer for dette. Hvorvidt antall arter det bør rapporteres på skal utvides, bør departementet avklare i et samspill med næringens bransjeorganisasjoner, Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet.
4. Vest-Finnmark Rådet **anbefaler at det etableres et pilotprosjekt, for å avdekke samarbeidsmodeller, teknologiske løsninger og mulige sluttprodukter ved ytterligere bruk av restråstoff fra turistfiskebedrifter inn i den tradisjonelle hvit- og rødfisknæringen.** Dette er beskrevet nærmere i kapittel 8 i den vedlagte sluttrapporten for forprosjektfasen i prosjektet «Havfisketurisme i Vest-Finnmark». Vi har havfiskebedrifter i vår region som gjerne deltar i et slikt pilotprosjekt.
5. Vest-Finnmark Rådet **ønsker at det at det etableres en fremtidig tillatelsesordning (godkjenningssystem) for turistfiskevirksomheter, noe vi fattet vedtak om allerede i januar 2019 da forstudien til «Havfisketurisme i Vest-Finnmark» var ferdig.** Vedtaket i sak 4/19 kan leses her:

http://www.vfr.no/uploads/4/5/9/2/45927589/190121_sak_4-19_pressemelding_forstudie_-_havfisketurisme_i_vest-finnmark.pdf

Som det fremgår av kapittel 8 i den vedlagte sluttrapporten fra forprosjektet til «Havfisketurisme i Vest-Finnmark», er vi av den formening at **et godkjenningssystem må sees i sammenheng med utformingen av et tilhørende opplæringsverktøy m/tilknyttet godkjenningssprøve, samt tilfredstillelse av krav til fartøy, sikkerhetsutstyr, god forretningsskikk mv.** Vi har bedriftsaktører som ønsker å bidra ved utforming og uttesting av en pilot for innholdet i et slikt godkjenningssystem, med tilhørende krav til opplæringsverktøy, fartøyer, sikkerhetsutstyr, samt de nødvendige lov- og regelendringer som følger av dette.

Vi er også av den formening at havfisketurismebedriftene må ha bestått godkjenningssystemet, for å få tilgang til å la sine gjester nyttiggjøre seg de marine ressursene.

Til sist vil vi påpeke at vi i den vedlagte sluttrapporten i kapittel 9 har beskrevet **ytterligere tiltak utover de ovennevnte, som bør vurderes innført så raskt som mulig. Dette for å bidra til å løse hovedutfordringene med å få kontroll på det marine ressursuttaket, samt øke sikkerheten på sjøen;**

- Fiske i saltvann bør reguleres gjennom innføring av fiskekort:
 - A-kort for de som bor på en registrert/godkjent bedrift og som har utførselskvote.
 - B-kort fra alle andre som ønsker å fiske i havet (NB! Gratis for nordmenn).
- Eksisterende tekniske løsninger knyttet til rapportering og fiskekort tas i bruk.
- Dokumentasjon ved utførselskvote for fisketurister fra godkjent anlegg gjøres ved autorisert dokument - likt for alle virksomheter, og registrering opp mot systemer som Tolletaten enkelt kan verifisere digitalt på kontrolltidspunktet.
- For å bli registrert som havfisketuristbedrift hos Fiskeridirektoratet må bedriften være mva-registrert i kommunen der havfisketurismevirksomheten utøves.
- Det innføres en avstandsbegrensning, der turistfiskeren må holde en avstand på 200 meter fra fiskefartøy i aktivt fiske.»

For ytterligere informasjon om hvordan vi tenker at fremtidens fisketurisme kan organiseres og reguleres, henviser vi til vedlagte sluttrapport fra forprosjektfasen til «Havfisketurisme i Vest-Finnmark».

Eventuelle spørsmål kan rettes til daglig leder Bente O. Husby på mobil 90852916, eller e-post: bente.olsen.husby@hammerfest.kommune.no.

Med vennlig hilsen

Marianne S. Næss (s)
Rådsleder
Vest-Finnmark Rådet

Bente O. Husby (s)
Daglig leder
Vest-Finnmark Rådet

Vedlegg:

Sluttrapport – Forprosjekt «Havfisketurisme i Vest-Finnmark»

Kopi:

Ordførerne i medlemskommunene
NHO Reiseliv
Innovasjon Norge Arktis
Næringskomiteèn på Stortinget